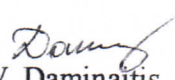

Archeologijos žvalgomųjų tyrimų Vilniuje, Pylimo g. Nr.17 sklype apžvalga

2006m. rugpjūčio 1-12 dienomis Vilniuje, Pylimo g. Nr.17 (kino teatras „Lietuva“) sklype, buvo atliekami archeologijos žvalgomieji tyrimai. Šiuos tyrimus UAB „Rojaus apartamentai“ užsakymu atliko archeologas V. Daminaitis su Lietuvos istorijos instituto miestų tyrimų skyriaus archeologu Fumito Tomoi M. A. Tyrimams atlikti iš KVD Mokslinės archeologijos komisijos, pagal iš anksto suderintą projektą, 2006m. liepos 25d. buvo gautas leidimas Nr.137. Darbų eigoje šį tyrimų projektą teko koreguoti. Vietoje, pagal tyrimų projektą numatytų iškasti 4 archeologinių šurfų, buvo iškasti 5 archeologiniai šurfai. Trys šurfai 2x2,5m dydžio buvo iškasti pagal numatomo užstatyti sklypo rytinį pakraštį, 1 šurfas prie pietinės sklypo ribos ir 1 šurfas arčiau praėjimo tarp buv. kino teatro „Lietuva“ ir kino teatro kasų pastatų. Pastarųjų 2-jų šurfų dydis buvo 2x2m. Tokiu būdu numatomame užstatyti plote buvo ištirtas 23m² plotas. Pagal numatomo užstatyti sklypo rytinį pakraštį iškastuose šurfuose aptikta buvusio užstatymo liekanos. Buvusių pastatų pamatai aptikti apie 0,4m gylyje nuo esamo žemės paviršiaus. Pamatų aukštis vos 0,4-0,6m. Jie sumūryti iš akmenų, plytų nuolaužų ir kitų statybinių atliekų. Pamatų mūras rištas trapiu pilkos spalvos kalkių skiediniu. Pamatų pobūdis leidžia manyti, kad čia gali būti lengvų vienaaukščių pastatų (sandėlių) liekanos, užstatytų pagal liniją, sutampančią su esamais pastatais Pylimo gatvėje. Atrodo, kad aptikta bent 2-jų statinių pamatai. Šurfe Nr.1 virš įžemio 2,2m gylyje aptikta perdegusio molio su akmenimis sluoksnis. Spėjama, kad tai buvusios techninės paskirties krosnies liekanos. Tą leistų patvirtinti tik platesnės apimties archeologiniai tyrimai. Šurfe Nr.2, iškastame pagal rytinį sklypo pakraštį 1,65m gylyje atsidengė mūro aplipusio kalkių skiediniu kampas. Jo aukštis siekė 1.05m. Į rytus nuo jo žemė perkasta iki 3,8m gylio. Šurfe Nr.3, iškastame toliau į pietus nuo šurfo Nr.2, įžemyje 2,8m gylyje gulėjo didelis akmuo (matomos dalies dydis 0,47x0,73m). Į rytus nuo jo žemė taip pat perkasta iki 3,5m gylio. Paminėti mūras ir akmuo išsidėstę praktiškai vienoje linijoje, o jų rytinėje pusėje žemė perkasta gana stačiu kampu. Atsargiai galima spėti, jog šiuose šurfuose aptikta gynybinio griovio vakarinis pakraštys. Tą patvirtintų ar paneigtų tik išsamūs šios sklypo dalies tyrimai. Šurfe Nr.4 įžemis – geltonas smėlis pasiektas 3,7m gylyje. Čia 0,5m gylyje susidurta su apie 1,1m storio ištisiniu griuvenų sluoksniu. Susidarė įspūdis, kad čia į specialiai iškastą duobę, sumesta nugriautų statinių liekanos, po 2-jo pasaulinio karo tvarkant šią vietovę. Žemiau buvusiuose sluoksniuose aptikta barokinio laikotarpio plytų, jų nuolaužų. Taip pat aptikta XVI-XVIIIa. keramikos šukių.

Šurfe Nr.5 iškastame prie pietinės sklypo ribos apie 2,2m gylyje atsidengė apskritimo formos apie 1,1m skersmens plytų konstrukcijos liekanos. Valant jos vidų 3,06m gylyje aptikta spėjamos plytų grindys. Kadangi einamuoju metu apsispręsta konstrukcijos neardyti, nepavyko to tiksliai konstatuoti. Vakarinėje šios konstrukcijos dalyje įžemis pasiektas 2,2m gylyje nuo esamo žemės paviršiaus. Šioje vietoje taip pat būtini platesnės apimties archeologijos tyrimai. Visuose kastuose šurfuose surasta nemažas kiekis XVI-XXa. datuojamų buitinės žiestinės keramikos šukių, koklių fragmentų. Taip pat rasta dvi XIXa. carinės Rusijos monetos. Iš šių žvalgomųjų tyrimų galima spręsti, kad ši vietovė XIXa. buvo tvarkoma, lyginama ir ruošiama vėlesniam užstatymui. 1808m. Vilniaus miesto plane ši vietovė dar neužstatyta. Šurfuose Nr.1-Nr.3 surastos pastatų liekanos priskirtinos XIXa. pabaigai – XXa. pradžiai. Prieš statybos darbų pradžią, tikslinga sklype (ypač jo rytinėje pusėje) atlikti išsamius archeologijos tyrimus.

Vilnius, 2006.VIII.15

Archeologas V. Daminaitis